

व्यवस्थितपणे व्यूहरचनाबद्ध असी पाण्डव सेना पाहून, राजा दुर्योधन आचार्य द्रोणांजवळ जावून, या नंतर मी जे सांगणार आहे ती वाक्ये

बोलला ..... ॥ २ ॥

तदेव वाक्यमाह – ‘पश्यैतां’ इत्यादिनवभिः श्लोकैः ।

तीच वाक्ये येथे – ‘पश्यैतां’ इत्यादि नवु श्लोकांद्वारा बोलली जात आहेत.

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम् ।

व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥ ३ ॥

आचार्य! तुमचा बुद्धिमान् शिष्य द्रुपदपुत्र धृष्टद्युम्नाने जिचा व्युह रचिला आहे, ती ही, पाण्डुपुत्रांची मोठी सेना पहा. ॥ ३ ॥

भो आचार्य, पाण्डवानां विततां चमूं सेनां सप्ताक्षौहिणीपरिमतां पश्य द्रुपदपुत्रेण धृष्टद्युम्नेन व्यूढां व्यूहरचनयाधिष्ठिताम् ॥३॥

हे आचार्य! द्रुपदपुत्र धृष्टद्युम्नाद्वारा व्यूहरचनाबद्ध असि व्यवस्थितपणे उभी केलेली पाण्डवांची ही सात अक्षौहिणी सेना आपण पहा.

अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि ।

युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः ॥ ४ ॥

येथे शूर, महाधनुर्धर आणि युद्धात भीम आणि अर्जुन यांचे समान युयुधान (सात्यकि), विराट तसेच महारथी द्रुपद, ... ॥ ४ ॥

अत्र शूरा इति । अत्रास्यां चम्बाम्, इषवो बाणा क्षिप्यन्ते एभिरितीष्वासा धनूंषि, महान्त इष्वासा येषां ते तथा । भीमार्जुनौ तावदत्रातिप्रसिद्धौ

योद्धारौ ताभ्यां समाः शूराः शौर्येण क्षात्रधर्मेणोपेताः सन्ति । तानेव नामभिर्निर्दिशति । युयुधानः सात्यकिः । ॥४॥

येथे या सेनेमधे इषु अर्थात बाण आणि ज्याद्वारा या इषुंचे अर्थात बाणांचे असणं म्हणजे क्षेपण होत असते ते इष्वास अर्थात धनुष. ज्यांचे

धनुष्य महान् ते योद्धे महाधनुर्धर अर्थात महेष्वासा असे संबोधले जातात. या सेनेमधे प्रथम तर भीमसेन आणि अर्जुन हे अत्यन्त प्रसिद्ध

योद्धे आहेत. युद्धामधे त्यांची समानता असणारे दुसरे देखिल महाधनुर्धर शूर शौर्यपूर्ण क्षत्रियधर्मोत्पन्न योद्धे आहेत. त्यांचाच नामनिर्देश

करताहेत, युयुधान सात्यकिचे नाव आहे. ॥४॥

किञ्च ।

तसेच

धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान् ।

पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुंगवः ॥ ५ ॥

धृष्टकेतु, श्रेकितान, वीर्यवान् काशिराज, पुरुजित् कुन्तिभोज आणि नरश्रेष्ठ शैब्य, ... ॥५॥

धृष्टकेतुरिति । चेकितानो नाम एको राजा । नरपुङ्गवो नरश्रेष्ठः शैब्यः ॥५॥

चेकिताना नावाचा एक राजा, तसेच नरपुङ्गव नरश्रेष्ठः शैब्य. ॥५॥

युधामन्युश्च विक्रान्त उत्तमौजाश्च वीर्यवान् ।

सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथाः ॥ ६ ॥

तसेच पराक्रमी युधामन्यु, वीर्यशाली उत्तमौजा, सुभद्रापुत्र (अभिमन्यु), आणि द्रौपदीचे पाँच पुत्र असे हे सर्वच महारथी आहेत. ॥ ६ ॥